

AdRem

Nummer 10

Oktober 2016

ïSucculent a" Afdeling ïDe A chterhoek"

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "**Kruidenhof te Mal-lum**" In Eibergen.
Aanvang 20 00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 15,00 per jaar. Te voldoen op bankrekeningnummer IBAN NL09RABO0356715841 t.n.v. Cactusvereniging "De Achterhoek".

Naast de contributie voor de afde-ling, moet er ook nog € 27,00 con-tributie aan de landelijke vereniging "**Succulenta**" betaald worden.

Redactie:

Henk Viscaal.

Informatie:

Voor informatie over de vereni-ging kunt u op de hiernaast staan-de adressen terecht, of op de ver-enigingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuursleden:

Voorzitter:

H.W. Viscaal,
Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo.
0573 452005

Scretaresse:

A. Heijnen,
Kuipersweg 9,
7107 BC Winterswijk.
0543 564314

Penningmeester:

D. Hoogstraten,
Rozenkamp 8,
7151 VN Eibergen.
0545 472778

Leden:

T. Welman,
Julianastraat 17,
7161 CP Neede.
0545 295813

J. Hardiek,
M. Krusemanstraat 122,
7513 HM Enschede.
053 4301499

AdRem

JAARGANG 36 NO 10 OKTOBER 2016

WAT ER WEER ALLEMAAL AAN DE HAND WAS

Hectisch weekje. Op een aantal fronten bezig met tijdschriften, voorbereiding voor de komende reis, een schilder in huis en dan ook nog even naar de Hoge Veluwe om van de burlende herten te genieten. Ik zal blij zijn wanneer ik plaats neem in het vliegtuig, maar zover is het nog niet.

Bij deze wil ik de schrijvers van de artikelen hartelijk bedanken, wan zij gaven gehoor aan mijn verzoek en had ik direct na de avond de gewenste teksten en foto's al in huis. Nu zelf nog de gebruikelijke stukjes schrijven en alles is weer in orde.

Ik heb nog steeds een lekker gevoel wanneer ik terugden aan de afgelopen ELK in Blankenberge. Wat een sfeer, wat een planten en wat een gezellige mensen. Stel je voor; een grote zaal en een grote tent en dan stampvol met dactussen en vetplanten. Helaas was dit jaar alleen John Pilbeam gekomen en had Keith verstek laten gaan. Bij John was er maar een boek dat ik kopen wilde en dat was dit jaar tevens het laatste. Ik heb daarom maar een paar plantjes gekocht waarvan ik nog niet weet waar ik ze neer ga zetten, want de kas is vol.

De lezing van Gert was weer als vanouds. Tijdens zijn open huis heb ik van de nieuwe en verplaatste priveverzameling foto's gemaakt.

En zoals we gewend zijn wist Gert alleen dat de foto's van de priveverzameling gemaakt waren en verder niets. Het getuigt van vakmanschap en een liefde voor de planten zoals er verteld werd. Wanneer ik dan denk aan de lezingen die er België gehouden werden, dan stak Gert er bij ons met kop en schouders boven uit.

Gisteren de laatste hand gelegd aan de reis. Joke gaat nu nog een aantal interessante punten opzoeken en dan maar kijken wat er allemaal te genieten valt. Voornaamste afspraak is dat we wanneer er iets interessanter op ons pad komt, we niet vasthouden aan de route maar uitgebreid gaan genieten van wat er zich op dat moment aandient.

We kunnen beter een ding goed doen dan veel dingen maar half of minder.

H.V.

PLANT VAN DE MAAND

LAPIDARIA MARGARETAE

Dit is de tijd dat de meeste van onze levende steentjes gaan bloeien. Zo ook het exemplaar dat deze keer plant van de maand is. *Lapidaria margaretae* behoort tot de *Ruschioideae*. In eerste instantie dacht ik dat ik de bloei door mijn afwezigheid niet mee zou maken, maar ineens stonden zowel mijn lapidaria als diverse levende steentjes volop in de knop. Zoals u ziet verrast mijn lapidaria mij als eerste met een fraaie bloem.

Bij de onderste afbeelding zien we

al wel de knop, maar of ik dat nog mee zal maken is de vraag. Natuurlijk meteen naar de vindplaats gezocht en nagekeken op Google Maps. De vindplaatsen, die aangegeven worden, liggen eigenlijk te ver noordelijk of zuidelijk in Namibië. Maar wie weet vinden we nog wel een verdwaalde lapidaria op het stuk er tussen in. Zoals op de foto duidelijk te zien is staan de bladeren paarsgewijs. In de loop der tijden kan er een cluster ontstaan van een drietal plantjes. Op de onderste foto is ook nog duidelijk de bloei van het vorige jaar te zien. Bij ons in de kas kunnen er in een jaar meerdere bladparen ontstaan. Volgens de literatuur ontstaat er maar een bladpaar per jaar. Een heel erg langzame groeier dus.

Oorspronkelijk werd de plant ingedeeld in het geslacht *Argyroderma*. Deze komt veelvuldig voor op de Knersvlakte, maar de opgerichte ring van meeldraden bepaalde het verschil en zodoende kregen we het geslacht *Lapidaria*. Oorspronkelijk dacht ik vorig jaar ook op de Knersvlakt dat ik met lapidaria te doen had en niet met argyroderma. Ook deze plant heeft er een rijtje naamsveranderingen gehad. Hij is er niet minder interessant door.

H.V.

FOTOGALERIJ

ARISTOLOCHIA FIMBRIATA

We kregen van Rob van der Pols een kruipende Aristolochia, het bekende geslacht van de Duitse pijp.

De plant groeit in Noord Argentinië, aangrenzend Brazilië, Paraguay, Uruguay, Bolivia.

De stengels klimmen, hangen in andere planten. Alleen in een pot krijgt de plant een kruipend karakter.

Vergeleken met de Duitse pijp is de groeikracht een stuk minder. Hij wordt aanbevolen om in een hangpot te kweken. Als groeimedium gebruik je potgrond, vochtige maar goed doorlatende grond. Hij kan halfschaduw verdragen. Deze zomer, buiten, bleven de stengels korter dan 50 cm.

Volgens een bron schijnt op den duur een caudex gevormd te worden.

Normaal houdt de plant zijn blad, maar hij schijnt milde winters buiten te doorstaan (bladloos). We hebben één plant

dus dat is moeilijk uitproberen.

De niervormige blad heeft opvallende lichte nerven. Er werd in de loop van de zomer wel aan gegeten (slakken?).

De bloemen zijn herkenbaar Aristolochia (pijpbloem) en verschijnen in de zomer (en herfst?).

Ze zijn ruim 2 cm en opvallend gekleurd ondanks de groene buis. Dat komt de bruinpurperen binnenkant en de gele rand. Zijn soort aanduiding, fimbriata, slaat op de gewimperde rand.

Blijkbaar kan hij zichzelf bestuiven, want hij vormde bij ons een vrucht. Of deze rijp zaad bevat hebben we nog niet gecontroleerd. Hij schijnt een bruine doosvrucht te worden aan de top open te springen.

Dat is merkwaardig want hij heeft die typische bloemvorm om zelfbestuiving te voorkomen (zie doorsnee bloem).

De stamper is het eerst rijp en de naar beneden gerichte haren voorkomen, dat de bestuiver (vlieger?) ontsnapt.

De bedoeling is, dat hij al een bezoek aan een andere bloem gebracht heeft en stuifmeel bij zich heeft.

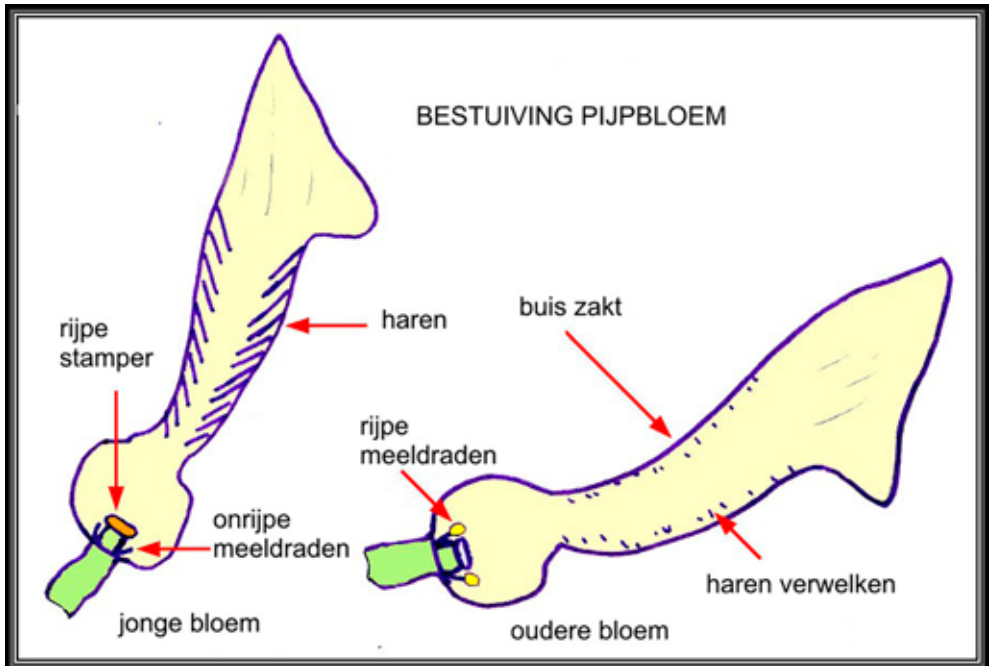
De stamper raakt nu met stuifmeel bedekt.

Daarna is de mogelijkheid van bestuiving voorbij en worden de meeldraden rijp.

De bestuiver krijgt nieuw stuifmeel op het lijf.

De haren verwelken en de bestuiver kan ontsnappen op weg naar een volgende bloem.

Rob Hoogstraten

EEN DAGJE ZUID-AFRIKA

Dag 9: 4 november

De dag begint met een zoektocht naar een nummerbord. Gelukkig vinden we eindelijk iemand die de weg wel kent, want we zijn drie keer verschillende kanten opgestuurd. Maar uiteindelijk komt Joke met een blij gezicht én een nummerbord uit een winkel. Coby en Anjo hebben intussen boodschappen gedaan. We rijden dan richting Kamieskroon, nemen de afslag naar Leliefontein en gaan dan richting Gamoep. Onderweg stoppen we eerst om een opname te maken van een onverharde weg met een rand bloemen en even later zien we een boer water scheppen voor zijn ezels. Regelmatig zien we vogelnesten op telefoonpalen. Een van de reisdoelen vandaag is het vinden van *Euphorbia multiceps*. Erg lang hoeven we niet te zoeken, want het wemelt ervan. Ook vinden

we hier *Anacampseros rufescens* en *A. alstonii*. Joke vindt uiteraard ook weer een aantal vogelnes-ten in *Aloe digitoma*. Voor mij is het moeilijk afscheid nemen van deze plek. Op de terugweg maken we nog diverse stops om van het landschap foto's te maken. Extra aandacht krijgt een ezelswagen met een vijfspan. Ook overstekende geiten waren een gewillig onderwerp. 's Avonds wordt Joke verwend met een gelukssteentje (tjgeroog) en kopen we allebei een boek in de winkel van het hotel.

H.V.

PUZZEL

1	2		3		4		5	6		7	8	9	10	11
12			13	14			15		16		17			
		18		19		20		21		22			23	
24	25		26			27	28		29			30		
	31				32			33		34	35		36	
37		38		39			40		41					
42	43		44			45		46		47		48		49
50		51		52	53		54		55		56			
57			58		59			60		61			62	
63			64	65			66		67			68		
		69				70		71			72		73	
74	75					76	77		78	79				
	80				81			82		83			84	85
86				87					88		89	90		
91						92			93					

HORIZONTAAL

1 gebladerte, 4 bijbels figuur, 7 deel van de weg, 12 daar, 13 vis, 15 knaagdier, 17 zangstuk, 19 laag, 21 lichaamsdeel, 23 Franse N.V. 24 toon, 27 voegwoord, 29 thans, 31 gravin van Holland, 32 teen-ganger, 34 mannetjeseend, 38 Engelse titel, 40 serviesgoed, 42 Europese parlement, 44 rondhout, 46 mak, 48 griezelig, 50 smal stuk hout, 52 vogel, 55 plaats in Brabant, 57 mestvocht, 59 karakter, 61 voorzetsel, 62 en volgende, 63 reeds, 64 plaats in Duitsland, 66 plaats, 69 gelijk, 71 nummer, 72 grote hoeveelheid, 74 Europees volk, 76 daar, 78 ga-

VERTICAAL

1 ondeskundige, 2 ondernemingsraad, 3 muzieknoot, 4 groente, 5 regeringsreglement, 6 zoogdier, 8 stapel, 9 ondernemingsraad, 10 krachtig verzoek, 11 viervoeter, 14 vogel, 16 groot bedrag, 18 bergplaats, 20 hoofddekseel, 22 in de schaduw, 25 muzieknoot, 26 bijwoord, 28 namaak, 30 bijwoord, 32 oude lengtemaat, 33 loterijbriefje, 35 herkauwer, 36 wielervedstrijd, 37 verfrist, 39 soort, 41 hoeveelheid, 43 stuk hout, 45 per, 47 dienstbode, 48 voegwoord, 49 voorkant, 51 soort verlichting, 53 ruimtevaartorganisatie, 54 voor, 56

ten maken, 80 Spaanse titel, 81 ogenblik, 83 scheikundig element, 84 laag water, 86 via, 87 ondeugdelijk, 89 muzieknoot, 91 ruzie, 92 rijksuniversiteit, 93 deel van een klok

voegwoord, 58 anti, 60 Spaanse titel 65 mens, 67 viseter, 68 ontkenning, 69 geweldig, 70 inwendig orgaan, 72 rust, 73 een zekere, 75 lusthof, 77 ontvangstbewijs, 79 herkauwer, 81 oude lengtemaat, 82 kerkgemeenschap, 85 kinderspeelgoed, 86 nachtspiegel, 87 tin, 88 te koop, 90 voorzetsel

Onder de inzenders van de goede oplossing van de puzzel wordt een plantje verloot.

Chaenorhinum-minu

Veronica officinalis

TWEE HOBBY'S GEMAKKELIJK TE COMBINEREN

We gaan ook deze maand door met drie planten van ons eigen flora.

Als eerste een mooie blauwe; namelijk het mannetjes-ereprijs (*Veronica officinalis*) uit de familie van de helmkruidachtigen (*Scrophulariaceae*). Een in Nederland vrij algemeen voorkomende vaste plant die tot 50 cm hoog kan worden. De bloemkleur is variërend van bijna wit tot donker blauw. De bloemen verschijnen van mei tot augustus en de plant komt voor op droge, voedselarme grond. Zoals kort grasland, vergraste heide en op kapvlaktes. Het

manneljes-ereprijs is een kernsoort voor de heideschrone graslanden. De plant is rijk aan vitaminen en het glycoïde aucuboside. Plantextracten worden gebruikt voor diverse kwalen. De naam ereprijs is afkomstig van de Vlaamse botanist Dodoens die de planten eer en lof gaf van wegen de geneeskrachtige eigenschappen. Er zijn echter nog twee verklaringen in omloop. De naam zou komen uit de Middeleeuwen waar winnaars van toernooien een krans kregen van deze bloemen. De derde verklaring is dat een Frankische koning jaren last had van huiduitslag en na een tip van een jager het plantje gebruikte en dit hielp en als dank gaf hij het plantje de naam ereprijs. De naam *officinalis* betekent geneeskrachtig.

Als tweede het kleine leeuwenbekje (*Chaenarrhinum minus*) ook uit de helmkruidfamilie (*Scrophulariaceae*), De maar 2 mm grote violette bloemen verschijnen van juni tot oktober. De vruchtendozen hebben de zelfde kleur en lijken op afstand op de bloemen. De plant is vrij zeldzaam in Nederland en wordt maximaal 25 cm hoog. De plant komt voor op bouwland en

langs wegen. De plant komt van oorsprong uit het mediterrane gebied. De naam *Chaenarrhinum* komt uit het Grieks, *chamea* betekent klein en *rhinus neus* verwijzing naar de kleine bloemen en *minus* betekend kleinste.

De derde plant is geen leuke en iedereen die hem heeft aangeraakt weet het en vergeet het nooit meer. Het is de kleine brandnetel (*Urtica urens*) uit de Brandnetelfamilie (*Urticaceae*). De plant is eenhuizig dus het heeft mannelijke en vrouwelijke bloemen. Helaas komt de plant algemeen voor in Nederland in groente tuinen en op composthopen.

Persoonlijk heb ik van de gewone brandnetel weinig last maar van deze wel. De plant wordt tot 50 cm hoog en heeft een geelwitte penwortel. De groene bloemen verschijnen van mei tot in de herfst. In tegenstelling tot de grote brandnetel bezit de plant alleen maar brandharen. De mest van loslopende kippen kan veel zaden van deze plant bevatten. De plant komt dus alleen voor op zeer voedselrijke grond.

De naam *Urtica* komt uit het Latijn betekent branden en *urens* betekent brandend.

Tot de volgende maand.

Jur

Phlox pan. 'Danielle'

Phlox pan. 'Peppermint Twist'

PHLOX PANICULATA

Phlox paniculata is de bekende ouderwetse herfstsering of vlambloem uit de *Polemoniaceae* familie. De naam *paniculata* betekent pluimdragend. Ze is inheems in oostelijk Noord-Amerika en groeit daar op voedselrijke neutrale grond in licht beboste dalen. In 1732 is ze in Europa in cultuur genomen. De plant kan meer dan 1 meter hoog worden. De bladeren zijn elliptisch of breed-lancetvormig. De geurende bloemen verschijnen in juni tot september. De bloeiwijze is opvallend groot en bestaat uit verscheidene gesteelde pluimen. De bloemkleuren lopen uiteen van violet, rood, zalmroze tot wit. De bloemkleur kan soms net als bij de *Hemerocallis* afhankelijk zijn van de temperatuur of een moment van de dag. Zoals bij P. 'Blue Paradise' die normaal lilablauw is, maar bij warm weer lilaroze en bij koud weer blauw kleurt. Kleurverandering is ook het geval bij P. 'Lichtspel' en P. 'Blue Evening'. De laatste wordt 's avonds blauw als de temperatuur daalt. Phloxen groeien goed op zonnige en halfschaduwrijke plaatsen als de grond maar los is, vochthoudend en humusrijk. Jaarlijks wat mest zorgt voor een vollere bloeiwijze. Op kalkrijke grond en zware klei wil ze slecht groeien. De uitgebloeide bloemen moeten op tijd verwijderd worden om de juiste cultivar te behouden, maar zorgt ook voor een tweede bloei. De bloei kan verlengd worden door een deel van de stelen voor de langste dag in te korten. De ingekorte bloeien later. Phlox is gevoelig voor aantastingen door stengelaaltjes en meeldauw. Ook taksterfte komt bij de phlox vaak voor. De planten blijven mooi als je ze om de 3 jaar scheurt en de buitenste delen opnieuw uitplant. Planten die door aaltjes zijn aangetast wor-

Phlox pan. 'Peppermint Twist' met sport 'Pink Attraction'

den gerooid en in de afvalcontainer gedaan, niet op de composthoop. Plaats op de vrijgekomen plek gedurende 2 jaar geen Phloxen. Om meeldauw enigszins te voorkomen zorg je dat de plant een luchtige standplaats heeft, zodat er wind tussen de stengels kan komen.

Trudy

Phlox paniculata 'Blue Paradise'

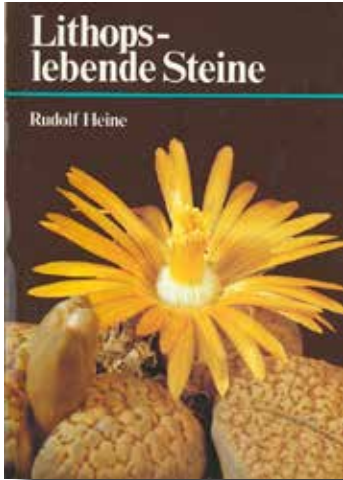
MET EEN BOEKJE IN EEN HOEKJE

Sommige boeken zie je bij bijna iedere liefhebber liggen. Dit is ook zo'n boek.

Aansluitend bij mijn artikel over lapidaria leek mij dit een geschikt boekje om in deze AdRem te behandelen. In het gebruikelijke voorwoord gaat hij in een aantal mensen die zich verdienstelijk gemaakt hebben voor het geslacht Lithop.

In hoofdstuk 1 doet hij uit de doeken wat lithopsen zijn. Dit gaat vergezeld van een aantal zeer duidelijke tekeningen. Over het vindgebied gaat het volgende hoofdstuk en hierin 2 kaartjes met de winter- en zomertemperatuur in verschillende gebieden. Ook levert hij een duidelijke tabel.

Hij stelt dan de vraag of lithop wel geschikt is voor een succulentverzameling. Hij gaat dan uit van een zeer specialistische verzameling.

Ook hier weer een tabelletje met verschillen tussen twee planten.

Verzorging en vermeerdering krijgen in het volgende hoofdstuk de aandacht. Ook hier weer veel informatie over temperaturen en vochtigheid op de vindplaats.

Bemesten, watergeven en verpotten worden summier behandeld.

We zijn inmiddels aangeland bij de geschiedenis van de planten. Hierbij wat vaktermen en dan gaat hij over naar de sleutel van de planten door H.W. de Boer en B.K. Boom. Voor liefhebbers geen onbekenden. Ook wordt de indeling van Stearn er bij gehaald.

Na dit geweldige stukje werk komen we aan bij het middenkatern van het boekje waarin we afbeelden

ingen in kleur van de planten vinden. Na dit prachtige stukje werk worden de afzonderlijke plantjes in alfabetische volgorde beschreven. We hebben het hier natuurlijk te maken met een zeer specialistisch boekje maar voor de echte liefhebber van dit plantengeslacht is het toch zeker aan te raden.

Het boek wordt afgesloten met summier informatie over schrijvers en beschrijvers van het geslacht. Na dit informatieve gedeelte een zeer uitgebreide literatuurlijst.

Het boekje is in de Duitse taal geschreven.

H.V.

ONDER ONS GEZEGD

Verslag van de bijeenkomst op donderdag 12 september 2016. We zijn blij dat Gert en Joke Ubink vanavond weer bij ons zijn. Gert vertelt over zijn priveverzameling aan de hand van foto's gemaakt door Henk Viscaal. Cactussen zijn op dit moment helemaal hot en dat kan Gert ook goed merken. Gert heeft zijn hele verzameling verplaatst en het ziet er allemaal weer heel mooi en fris uit. Het was wel een hele klus, alle planten staan in de volle grond.

Deze keer waren er niet zoveel planten van ons voor de verloting, we hadden deze namelijk met het reisje gekocht en ze waren vrij prijzig. Gert had echter veel planten voor de verloting meegebracht met als gevolg dat de lootjes in een mum van tijd uitverkocht waren. Het was weer een zeer geslaagde avond .

Annie

Phlox 'Peppermint Twist'.

AGENDA

Uitnodiging voor de bijeenkomst op donderdag 10 november 2016
in de “Kruidenhof te Mallum” in Eibergen.

Aanvang 8 uur.

Agenda:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Lezing Trudy
3. Pauze
4. Vervolg lezing.
5. Rondvraag
6. Sluiting

Op 13 oktober houden we onze ruilavond.

Met vriendelijke groeten en tot ziens,

Het bestuur.

Jaarprogramma 2016

- 14 Januari Henk Viscaal lezing Zuid-Afrika 2015.
- 11 Februari Jaarvergadering + Rob Hoogstraten.
- 10 Maart Lezing Jan Lubbers Corsica.
- 14 April Lezing Geert Borgonje Jordanie en Israel.
- 30 April/1 Mei Lenteweekend.
- 12 Mei Diddy Hoogstraten Tuinreis.
- 28 Mei Cactusreisje.
- 9 Juni Tuinbezoek Diddy en Rob Hoogstraten.
- 14 Juli Tuinbezoek.
- Augustus Vakantie.
- 15 September Gert Ubink lezing.
- 13 Oktober Ruilavond.
- 10 November Lezing Trudy.
- 8 December Praat / Spel ? Fotoavond.

OPEN DAG

ZATERDAG 3 JUNI 2017

Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326880
Fax. 0297 343089

Inhoud

Plant van de maand	130
Fotogalerij	131
Aristolochia fimbriata	132
Een dagje Zuid-Afrika	134
Puzzel	136
Twee hobby's gemakkelijk te combineren	138
Steengoed	140
Met een boekje in een hoekje	142
Onder ons gezegd	143
Agenda	144